

Termoinfo #2²⁰¹¹

Štvrťročník spoločnosti Dalkia a.s.
o teple a tepelnom hospodárstve

EDITORIÁL

Vincent Barbier
generálny riaditeľ
Dalkia a.s.

Drahí partneri,
v súčasnosti sme v energetickom odvetví svedkami dvoch celosvetovo významných javov: jadrovej katastrofy vo Fukušime v Japonsku a rozvoja ťažby bradlicového plynu. Aké dopady týchto dvoch javov môžeme očakávať?

Pokiaľ ide o Fukušimu, k ľudskej a environmentálnej dráme ťažko niečo dodať. Je však zjavné, že táto udalosť ovplyvní svetové hospodárstvo a bude mať obrovský dopad na výrobu elektrickej energie. Môžeme si byť istí, že krajiny, ktoré sú proti jadru, budú proti jadru ešte intenzívnejšie. Krajiny priaznivo naklonené jadru, pravdepodobne svoje pozície potvrdia, budú však vyžadovať ďalšie posilnenie bezpečnosti jadrových elektrární

Po tom, čo Nemecko ohlásilo skoršie zatvorenie svojich jadrových elektrární, nastala na trhoch krátkodobá nerovnováha medzi ponukou a dopytom a trhy zarezagovali smerom k zvýšeniu cien. Po prekonaní tejto spontánnej reakcie nie je celkom isté, ako intenzívny bude cenový dopad v Európe v dlhodobom horizonte. Zdá sa byť ale jasné, že v krátkodobom horizonte nemôže nemecké jadrové elektrárne nahradiť energia z obnoviteľných zdrojov, takže môžeme očakávať zvýšenie spotreby energie vyrábanej z fosílnych palív. Keďže zásoby plynu sú pomerne rozsiahle, je viac ako pravdepodobné, že cez Slovensko bude do Západnej Európy prechádzať stá-

le viac plynu. Zostáva len dúfať, že ťažobné kapacity budú stíhať pokrývať dopyt, aby mohli byť zachované akceptovateľné ceny.

Zemný plyn, ktorý pochádza z bradlicových ložísk a ktorý odborníci nazývajú „nekonvenčným“, zažíva v súčasnosti v Severnej Amerike prudký rast. Ide o ťažbu, ktorá si však vyžaduje špeciálnu úpravu. Takže - hrozba alebo príležitosť?

Hrozbou môže byť z hľadiska záberu pôdy, vstrekovanie vody a rôznych produktov, ktoré umožnia ťažbu. Preto už teraz vyvoláva pochybnosti týkajúce sa ochrany, resp. rešpektovania životného prostredia.

Môže byť aj príležitosťou, nakoľko nové zdroje energie menia energetické kombinácie a zohrávajú významnú úlohu napríklad v Spojených štátoch a v Kanade. Tieto zdroje nie sú rovnako dobre zmapované v iných kútoch sveta, ale môžu ovplyvniť naše budúce zásobovanie, a to najmä v situácii, kedy existuje výrazný tlak na hľadanie paliva čistejšieho ako je uhlie a menej polemickéjšieho ako je jadro.

Toľko ku dvom výrazným javom, ktoré majú dopad na svetovú energetickú situáciu. Je ťažké predvídať ich ekonomické dopady. Zdá sa totiž, že jeden tlačí cenu hore a druhý dole. Všetko však samozrejme závisí od dopytu zákazníkov a produkčných kapacít. Za seba dodávam, že najlacnejšou energiou stále zostáva tá energia, ktorú nespotrebuje-
me!
Príjemné čítanie!

TÉMA

Štvrtý ročník konferencie Centrálne zásobovanie teplom vo vašej mestskej časti v Bratislave

Spoločnosť Dalkia a.s. každoročne organizuje deň pre klientov, kde sa snaží prezentovať aktuálne trendy v centrálnom zásobovaní tepla. Ani tento rok nebol výnimkou, a tak sme sa s vami, vážení klienti, stretli 23. mája v bratislavskom kongresovom centre v budove Technopolu.

Hlavnými témami klientskej konferencie boli: **vývoj cien zemného plynu, cena tepla, život nášho CZT (centrálneho zásobovania teplom), nová regulačná politika a prečo ďalej s CZT, obnoviteľné zdroje energie či ročné náklady a domová kotolňa.**

Konferenciu otvoril úvodným prejavom pán Vincent Barbier, generálny riaditeľ Dalkie a.s., ktorého vystriedal Karol Kozák z odboru CZT z re-

giónu Západ so svojou prednáškou o živote centrálného zásobovania teplom. Téma sa venovala i Martina Trenčanová, ktorá zúčastneným predstavila využívanie OZE Dalkiou na konkrétnych príkladoch – biomassovej kotolni vo Vrābľoch a solárnom systéme v Petržalke. Na klientskú konferenciu prijali pozvanie aj viacerí odborníci ako Ľubomír Selc zo spoločnosti SPP, a.s., ktorý
(pokračovanie na str. 3)

ROZHOVOR

O fungovaní Bratislavskej správcovskej sme sa rozprávali s inžinierom Krasimírom Patorčevom, konateľom spoločnosti.

Silná dôvera 4500 zákazníkov

Bratislavská správcovská spoločnosť s. r. o. je modernou spoločnosťou, ktorá vo viacerých častiach Bratislavského kraja vykonáva správu bytových a polyfunkčných budov a zabezpečuje všetky služby spojené s touto správou. V súčasnosti slúži takmer 4500 vlastníkom bytov a nebytových priestorov, pričom sú pravdepodobne jedinou spoločnosťou v regióne, ktorá v priebehu svojej existencie nedostala výpoveď ani od jednej nehnuteľnosti spod svojej správy. To svedčí o silnej dôvere zákazníkov ako aj o kvalite a cene poskytovaných služieb. Zamestnanci spoločnosti pôsobia v bytovom hospodárstve v oblasti správy viac ako 15 rokov. Tím Bratislavskej správcovskej spoločnosti je zárukou vysokej odbornosti a kvality poskytovaných služieb.

Môžete nám v skratke priblížiť vašu spoločnosť? Kedy vznikla, koľko máte zamestnancov, aké veľké územie spravujete a pod.

Pred približne štyrmi rokmi sme zakladali Petržalskú správcovskú spoločnosť, keďže všetky nehnuteľnosti, ktoré sme v tej dobe mali v pláne spravovať sa nachádzali výhradne v mestskej časti Bratislava-Petržalka. Čoskoro sme však pocítili, že naši zákazníci sú s nami spokojní a referencie sa rýchlo šírili do iných mestských častí. Preto sme začali vystupovať pod novým názvom – Bratislavská správcovská spoločnosť. V súčasnosti máme 14 zamestnancov a spravujeme objekty nielen v každej mestskej časti, ale aj v priľahlých obciach.

Ako dlho pracujete v bytovom hospodárstve?

Niektorí naši zamestnanci (najmä technici) pracujú v tomto sektore desiatky rokov, čo je veľká výhoda hlavne pri správe starších panelových domov. Taktiež je pre nás potrebné neustále získavať novú krv a skúsenosti aj z iných spoločností, najmä zahraničných. Ja som do tohto segmentu prišiel pred štyrmi rokmi zo zahraničnej spoločnosti pôsobiacej v oblasti elektrotechniky.

Aká je úloha správcov bytových a nebytových priestorov? S akými situáciami sa stretávate najčastejšie?

Pri starších bytových domoch je úloha správcu zameraná hlavne na rekonštrukciu objektu a získanie výhodných štátnych programov na jej financovanie. Správca musí byť v tomto prípade veľmi aktívny a odborne schopný navrhnúť optimálny spôsob obnovy objektu. Pri neodbornom postupe rekonštrukcie môže dôjsť k značnému plytvaniu prostriedkov vlastníkov. Pre zabezpečenie tohto cieľa zamestnávame viacerých stavebných inžinierov. Pri novostavbách je úloha trochu odlišná. Vlastníci bytov v novostavbách sú náročnejší na kvalitu služieb, organizáciu práce a úroveň komunikácie. Úlohou správcu je v tomto prípade udržiavanie nadštandardnej kvality bývania. V oboch prípadoch je tiež dôležitá schopnosť správcu viesť financie domu, čo je kameňom úrazu viacerých objektov, ktoré sme poslednú dobu prevzali. Chyby v účtovníctve, nevymáhanie nedoplatkov, nedostatočné podklady pre žalovanie dlžníka, neschopnosť vyhotovenia správneho ročného vyúčtovania, neznalosť potrebných zákonov a vyhlášok sú žiaľ časté javy u mnohých

správcovských spoločností, avšak bežní vlastníci ich mnohokrát nevidia.

V čom vidíte význam správcovských spoločností v obytných domoch, ale aj ostatných nehnuteľnostiach?

Pokiaľ má dom kvalitného správcu, vedia jeho vlastníci ušetriť nemálo prostriedkov či už v technickej alebo ekonomickej oblasti. Uvediem príklad: v jednom objekte v Petržalke si vlastníci za správcu zvolili pána na dôchodku, pričom ich oslovila nízka cena za správu. Avšak nedostatočná technická a ekonomická odbornosť tejto osoby spôsobila plytvanie zdrojmi na viacerých miestach – zatepľovacie práce nevhodným zatepľovacím systémom a nárokmi na vysokú dodatočnú údržbu, nevyužitie možnosti zníženia rezervovanej kapacity ističov v dome, nevhodne uzatvorená poisťná zmluva, atď. A v neposlednom rade, ale o to dôležitejšie, správne vypočítanie spotreby tepla na najbližšie vykurovacie obdobia. Pokiaľ má správca kvalitný tím technikov, energetika, ekonómov a právnikov, je to pre dom skutočná výhra. Toto však treba aj vedieť ohodnotiť. Úspora na správcovi môže viesť k vysokým nákladom na ostatných položkách v ročnom vyúčtovaní.

Ani správa bytov a nebytových priestorov sa občas nevyhne problémom.

Aké problémy najčastejšie riešite?

Problémy sú dnes v podstate tri: nárast množstva neplatičov, nechota alebo neschopnosť porozumieť zákonným požiadavkám pri vyhotovení ročného vyúčtovania a negativizmus alebo agresivita. Nárast množstva neplatičov stupňuje tlak na správcu na zabezpečenie rýchleho vymáhania, ale aj na nastavenie záloh, aby bolo možné včas uhrádzať faktúry za dom. Správne vyhotovenie vyúčtovania si vyžaduje dodržiavať veľký rozsah platnej legislatívy a vysvetľovanie tohto postupu vlastníkom je náročné a zdĺhavé. Vlastníci navyše častokrát ar-

gumentujú, že nemohli mať spotrebu takú, ako im nameraný merač, príp. používajú ne-logické spojenia ako napr. ako môže mať sused menšiu spotrebu vody vo väčšom byte ako ja. Najväčším problémom sú však záporne naladení vlastníci, ktorí zvyknú narúšať schôdzu vlastníkov a konštruktívnu diskusiu. Vo všetkých prípadoch je teda náročná schopnosť zvládnuť komunikáciu a zachovať si entuziazmus na ďalšiu prácu.

Jedným z vašich partnerov je aj Dalkia a.s. Aké skúsenosti so spoluprácou máte?

Spolupráca s Dalkiou je veľmi korektná. Spolupracujeme vo viacerých mestských častiach a nielen v rámci dodávania tepla, ale aj v rámci správy domových kotolní. Veľkou výhodou Dalkie je kvalitný 24-hodinový dispečing, ústretovosť pri riešení problémových situácií a kvalitná komunikácia s vašimi zamestnancami. Oceňujeme taktiež organizovanie odborných seminárov, na ktoré pozývame aj zástupcov vlastníkov z domov, ktoré spravujeme.

Čo Vám na spolupráci s Dalkiou vyhovuje najviac?

Je to rozhodne dôvera. Dôvera, že sa vieme spoľahnúť na to, že práca bude dobre odvedená a ako správca budeme mať menej starostí.

Aké zlepšenia v rámci partnerstva by ste do budúcnosti privítali?

Za veľkú výzvu považujem korektnú komunikáciu s koncovými zákazníkmi a objasňovanie zmyslu centrálného zásobovania teplom. Niektorí jedinci sa snažia využiť snahu ľudí o šetrenie na energiách prostredníctvom budovania domových kotolní. Na schôdzkach sa s tým často stretávame a žiaľ, viaceré prehlásenia o takmer 30%-ných úsporách sú silne zavádzajúce. Do ceny tepla nezarátavajú náklady na obstaranie, úroky z úveru, opravy a pod. Nehovoriac o potrebe mať zazmluvnenú nielen obsluhu kotlov ale aj servis a dispečing. Pri domoch do cca. 60-70 bytov je v hre ešte aj nevhodnejšia cena za plyn. Potom to už s tou úsporou nie je také isté.

Do bytov a nebytových priestorov, ktoré spravujete, sa teplo dodáva centrálné.

Prečo svojim klientom odporúčate centrálné zásobovanie teplom?

Ak mám byť úprimný, nie sme za bezhlavé presadzovanie centrálného zásobovania alebo domových kotolní. Sme za to, aby sa o výhodách odborne diskutovalo a prekladali celistvé a pravdivé informácie, aby

sa mohli vlastníci správne rozhodnúť. Pri reálnom porovnaní skutočných nákladov, zohľadnení stability dodávok tepla a ekologického faktora sa vlastníci sami rozhodnú pre iné smerovanie investície do domu. Navyše najčastejšie problémy s dodávkami tepla máme práve v novostavbách s domovými kotolňami. Vaši dispečeri ich už poznajú naspamäť.

V súčasnosti je aktuálne šetrenie energiami. Aké aktivity smerom k šetreniu ste v objektoch, ktoré spravujete, ste podnikli, resp. aké plánujete?

Spôsoby úspor na energiách sú v podstate dve: rekonštrukciou spoločných častí domu a zmeniť správanie vlastníka bytu. Nárasty cien energií spôsobili to, že drvivá väčšina vlastníkov v starších panelových domoch sa rozhodla pre zateplenie, výmeny schodiskových stien, vchodových brán, vyregulovanie vykurovacej sústavy, osadenie termostatických ventilov, meračov tepla atď. Avšak ľudia nevedia, ako využívať tieto investície. Nevedia, ako používať termostatické ventily a ako správne vetrať. Ak si v zime pozriete zateplené domy, v mnohých uvidíte otvorené vetračky, ako to bolo zvykom pred vyše 20-timi rokmi. Taktiež mnohí vlastníci majú neprimerane vysoký tepelný štandard. V krajinách ako je Francúzsko, Nemecko, Rakúsko či Veľká Británia je bežné mať v byte teplotu 20-21°C. U nás chcú mať mnohí 25 a viac, pretože sú doma v šortkách a letnom tričku. Opačným extrémom sú zas ľudia, ktorí vypnú radiátory, nevetrajú a chovajú doma plesne.

Akú podporu zo strany dodávateľov tepla by ste v oblasti šetrenia privítali?

Mnohí zákazníci si chvália Interaktívny dom na portáli <http://www.setri.sk/interaktivny-dom-damacnost-spotrebi.html>, ktorý spustila ZSE. V oblasti šetrenia teplom na kúrenie a teplú vodu by sa zišiel obdobný jednoduchý pomocník. Najväčšie plytvanie vyrába sám vlastník bytu.

Štvrtý ročník konferencie Centrálné zásobovanie teplom vo vašej mestskej časti v Bratislave

(dokončenie zo str. 1)

informoval o vývoji cien zemného plynu a o SPP ako spoľahlivom dodávateľovi; Rudolf Pradla zo Slovenského zväzu výrobcov tepla a jeho témou o novej regulačnej politike; Nicolas Sanson z odboru starostlivosti o zákazníkov či Miroslav Žilinský, riaditeľ regionálnej pobočky Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry v Trenčíne, ktorý účastníkom objasnil problematiku ročných nákladov a domových kotolní.

Po obohacujúcej prezentácii nasledovala diskusia so zástupcami Dalkie i prizvanými odborníkmi. Klienti sa najviac zaujímali o výpočet cien tepla a teplej vody, či aké sú rozdiely vo využívaní centrálného zdroja vykurovania a vlastnej malej kotolne. V záverečnom príhovore zástupca starostu mestskej časti Petržalka, pán Martin Miškov, pozitívne hodnotil spoluprácu a doterajšiu aktivitu spoločnosti Dalkia a.s. v Bratislave. V rámci konferencie bol predstavený aj prvý elektromobil na Slovensku, ktorý prevádzkuje Dalkia a.s., využívaný na plnenie pracovných úloh v reálnej prevádzke.

V rámci dňa pre klientov pripravila Dalkia aj malú anketu pre čitateľov Terminofo. Takmer 80 % zúčastnených správcov sa vyjadriло, že štvrtročník Terminofo pravidelne číta. Zvyšných dvadsať percent získava potrebné informácie z médií alebo uviedli, že im Terminofo nechodí pravidelne alebo si ho pomýlili s reklamným letákom. Až 82 % z vás uviedlo, že v Terminofo píšeme o zaujímavých témach a tri štvrtiny zúčastnených potvrdilo, že témy sú pre nich užitočné a pomáhajú im pri riešení pracovných otázok. Poslednou, otvorenou otázkou sme vás vyzvali na návrhy tém do ďalších čísel. Zúčastneným správcom ďakujeme za námety, ktoré sa pokúsime do ďalších čísel dôkladne pripraviť.

Záver konferencie a priestor na neformálnu diskusiu ponúklo spoločné občerstvenie, pri ktorom zástupcovia Dalkie diskutovali s hosťami na rôzne témy, napríklad o úsporách nákladov, výhodách CZT a o možnostiach, ako skvalitniť dodávané služby. Na jeseň plánujeme zorganizovať podobné stretnutia aj v iných mestách, v ktorých Dalkia pôsobí.

Michal Krajčír

Vysoká účasť na štvrtom ročníku konferencie potvrdila, že zákazníci, prevažne správcovia bytových domov a zástupcovia spoločenstiev, vítajú možnosť osobne sa stretnúť s predstaviteľmi Dalkie.

Zelený týždeň v Bruseli

– Quo vadis vi viridis? (Kam kráčaš zelená energia?)

Európsky týždeň trvalo udržateľnej energie - European Union Sustainable Energy Week, ktorý sa konal 11. - 15. apríla 2011 bol príležitosťou na získanie informácií o smere, ktorým kráča

európska politika v oblasti obnoviteľných energetických zdrojov a otázok zabezpečenia členských krajín Európskej únie (EÚ) energetickými zdrojmi tak, aby bol zabezpečený trvalý ekonomický rast.

Je to príležitosť prezentovať postoje k európskym politikám a hľadať podporu pre tieto postoje. Hlavné poslanstvo, ktoré sme za spoločnosť Dalkia na Slovensku i stredo európsku zónu prezentovali bolo, že je potrebné v energetických politikách viac zohľadňovať otázky centrálného zásobovania teplom a prijať opatrenia na účinnú ochranu už existujúcich sietí CZT. Poznatky, ktoré som získal počas 2 dní účasti na podujatiach sa dajú zhrnúť nasledovne: Rozhodujúcim smerom, kam sa bude sústreďovať pozornosť i finančná podpora EÚ v budúcnosti bu-

de vysokoúčinná kogenerácia a využitie odpadového tepla z priemyselných procesov na zásobovanie teplom.

Myšlienka CZT má takú podporu, že EÚ bude podporovať programy pomoci pre výstavbu nových systémov CZT a prechod od lokálneho zdroja k centrálnemu zásobovaniu teplom (pripájanie sa k existujúcim rozvodom CZT).

V oblasti OZE bude dôraz programov pomoci položený na využitie separovaných zložiek komunálneho odpadu ako primárneho energetického zdroja.

V oblasti cieľového pestovania biomasy a poľnohospodárskych plodín ako paliva pre energetické zdroje a surovinu pre motorové biopalivá sa bude snažiť EÚ prijať také opatrenia, aby nedochádzalo ku konkurencii s produkciou potravín. Dôraz bude teda položený na využitie tzv. bielych plôch a pôd nevhodných na produkciu potravín.

Možno teda konštatovať, že smer, ktorým sme sa v tejto oblasti ako spoločnosť vydali, je správny a v budúcnosti nájdeme podporu pre naše projekty i na európskej úrovni.

Jozef Legény, Dalkia a.s.

Victoires Dalkia 2010 (Vítazstvá Dalkie 2010)

Victoires Dalkia je súťaž, ktorú organizuje centrála Dalkie v Paríži pre všetky spoločnosti skupiny. Súťažný projekt musí byť podpísaný v predchádzajúcom roku a musí predstavovať nájdenie jedinečného riešenia pre konkrétneho klienta, ktorý s Dalkiou následne podpísal dlhodobú zmluvu.

Odborná porota udeľovala ceny v týchto štyroch kategóriách:

- užitočnosť (vecné, efektívne a užitočné riešenie problému),
- inovátnosť (nájdenie úplne nových riešení),
- trvalá udržateľnosť (využitie obnoviteľných zdrojov energie),
- multifunkčnosť (jedinečné riešenie pre niekoľko potrieb).

Do finále postúpili projekty z 13 krajín, ktorých priemerná doba platnosti podpísaných zmlúv predstavuje viac ako 12 rokov. Z našej zóny, t. j. z krajín strednej Európy – zóna PEC (Nemecko, Poľsko, Čes-

12. mája 2011 sa v portugalskom Porte uskutočnila prezentácia 22 finálových projektov, ktoré boli vybrané zo stovky projektov, ktoré sa do súťaže prihlásili, spomedzi všetkých 41 krajín, v ktorých Dalkia pôsobí. Slovensko prihlásilo do Victoires Dalkia 2010 projekt využitia biomasy na kotolni Lúky vo Vrábľoch z Nórskeho finančného mechanizmu.

ká republika, Slovensko, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko), boli do finále vybrané len dva projekty: projekt ENDO (ENergetika DOLY v Ostrave) z Českej republiky a vrábeľský projekt využitia biomasy.

Projekt kotolne na spaľovanie biomasy vo Vrábľoch bol nominovaný v kategórii „Trvalá udržateľnosť“. Jeho hlavnými prínosmi sú zníženie emisií CO₂, modernizácia tepelného hospodárstva bez nároku na rozpočet mesta, diverzifikácia palivovej základne a vytvorenie nových pracovných miest v regióne.

Projekt bol realizovaný v spolupráci s mestom Vráble a financovaný z prostriedkov Nórskeho finančného mechanizmu (42,5 % prostriedkov), z Finančného mechanizmu EHP (42,5 % prostriedkov) a 15 % zo štátneho rozpočtu. Prostriedky na financovanie projektu získalo Mesto Vráble. Dalkia Vráble a.s., je spoločným podnikom mesta a spoločnosti Dalkia a.s., ktorá projekt kotolne na biomasu technicky zabezpečila a zároveň kotolňu prevádzkuje. Kotolňa vykuruje biomasou a dodáva teplú vodu do domov na síd-

lisku Lúky, teda zásobuje teplom okolo 1300 domácností. V rámci projektu bol uvedený do prevádzky kotol s výkonom 1,9 MW, ktorého palivom je drevná štiepka.

Hlavnú cenu **Victoires Dalkia 2010** získal projekt SAADYAT v Abú Dhabí, v Spojených arabských emirátoch, kde Dalkia podpísala najväčší kontrakt na zabezpečenie výroby a distribúcie chladu na Blízkom Východe.

Aj napriek prvotnému sklamaniu si až teraz uvedomujeme, že dostať sa do finále je veľkým úspechom a možnosťou zviditeľniť slovenskú Dalkiu. Naše poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa na tomto projekte aktívne podieľali už od prvotnej myšlienky v roku 2005, jeho úspešnému ukončeniu v roku 2010 a zabezpečenia súčasnej a budúcej prevádzky až do 31. 12. 2035.

Miloš Valovič,
Dalkia a.s.